

Αθήνα, 5 Οκτωβρίου 2020
Αρ. πρωτ. Γρ. Συν. 131

Κύριο Μάξιμο Χαρακόπουλο
Πρόεδρο της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης
(με παράκληση για διανομή στα μέλη της Επιτροπής)

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος και το νόμο 3094/2003, και αξιοποιώντας μακρά εμπειρία της σε θέματα ιθαγένειας, έχω την τιμή να θέσω υπ' όψη της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης τις παρακάτω παρατηρήσεις επί του πρώτου κεφαλαίου του νομοσχεδίου «*Τροποποίηση Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, νέο πλαίσιο επιλογής διοικήσεων στον δημόσιο τομέα, ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας και της Γενικής Γραμματείας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ρυθμίσεις για την αναπτυξιακή προοπτική και την εύρυθμη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης*», το οποίο συζητείται από 1^{ης} Οκτωβρίου 2020.

Κεφάλαιο Α: Ρύθμιση Θεμάτων Ιθαγένειας

Κύριος εκφρασμένος στόχος της τροποποίησης του ΚΕΙ είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και η αύξηση της ταχύτητας των διαδικασιών απόκτησης της Ελληνικής ιθαγένειας. Τα ζητήματα αυτά απασχολούν επί έτη την Αρχή μας¹, καθώς πλήθος αναφορών αφορούν υπέρμετρες καθυστερήσεις στην εξέταση αιτημάτων πολιτογράφησης, αποκλίσεις στους τρόπους αξιολόγησης ζητημάτων ένταξης στην ελληνική κοινωνία που κρίνονται από τις Επιτροπές Πολιτογράφησης ανά τη χώρα, καθώς και πρακτικές αδιαφάνειας κατά την εξέταση αιτημάτων διαπίστωσης (καθορισμού) ιθαγένειας. Προς την ίδια κατεύθυνση, δηλαδή της ενίσχυσης της διαφάνειας και της αύξησης της ταχύτητας των διαδικασιών, κινούνται και οι παρατηρήσεις της Αρχής επί των ρυθμίσεων του σχεδίου νόμου, ως ακολούθως:

Επί του άρ. 6: Διαδικασία Πολιτογράφησης – Τροποποίηση του άρ. 7 ΚΕΙ

Αλλαγή προς τη σωστή κατεύθυνση του κειμένου του σχεδίου νόμου που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση αποτελεί η αποδοχή της επισήμανσης της Αρχής, όπως διατυπώθηκε στο υπ' αρ. πρωτ. Γρ.Συν.127/21.9.2020 υπόμνημα του Συνηγόρου του Πολίτη στον Υπουργό Εσωτερικών, κύριο Παναγιώτη Θεοδωρικάκο, σχετικά με τον αριθμό των μελών του συλλογικού οργάνου, ενώπιον του οποίου θα πραγματοποιείται η συνέντευξη των υποψηφίων προς πολιτογράφηση.

¹ Βλ. ενδεικτικά στις Ετήσιες Εκθέσεις των ετών 1998: σελ. 31-36, 1999: σελ. 66-69, 2001: σελ. 114-116, 2004: σελ. 89-90, 2006: σελ. 78-80, 2007: σελ. 68-75, 2008: σελ. 43-46, 2010: σελ. 47, 2011: σελ. 90-91, 2012: σελ. 83-85, 2013: σελ. 66-67, 2014: σελ. 92-94, 2015: σελ. 80-82, 2016: σελ. 91-93 και 2017: σελ. 159-163.

Με την προτεινόμενη εισαγωγή τεστ γνώσεων γλώσσας, ιστορίας και γεωγραφίας, γίνεται ένα βήμα αποδέσμευσης της κρίσης από υποκειμενικές προσεγγίσεις. Διατηρείται, παράλληλα, η διατύπωση άποψης σε ζητήματα πολιτικής και οικονομικής ένταξης των αιτούντων μετά από συνέντευξη. Εκτίμηση της Αρχής είναι, ότι τα ζητήματα πολιτικής ένταξης θα μπορούσαν, επίσης, να εξετάζονται εξ ολοκλήρου κατά τη διαδικασία του προβλεπόμενου τεστ, ενώ η οικονομική ένταξη κρίνεται ήδη αντικειμενικά, με τα (on/off) κριτήρια που προβλέπονται στην παρ. 2 της προτεινόμενης τροποποίησης του άρθρου 5α του ΚΕΙ. Δεδομένου, ότι με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου η συνέντευξη δεν καταργείται αλλά απλώς μειώνεται το αντικείμενό της (διατηρώντας την έκφραση γνώμης για την πολιτική/οικονομική/κοινωνική ένταξη), η Αρχή επισημαίνει, ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, είναι αμφίβηλος ο βαθμός κατά τον οποίο θα επιτευχθεί σημαντική μείωση του χρόνου αναμονής, δοθέντος, ότι εφόσον όλοι οι αιτούντες θα υποχρεωθούν και πάλι να ορίσουν ραντεβού για εξέταση με την σειρά τους, όπως και με το εν ισχύ ακόμη καθεστώς.

Στην προτεινόμενη παρ. 5 του άρθρου 7 του ΚΕΙ, θεωρούμε ότι είναι σκόπιμο στη διατύπωση «Για τη συνδρομή ή μη λόγων εθνικής ασφάλειας» να προστεθεί η διευκρίνιση, «στο πρόσωπο του αιτούντα», ώστε να αποφεύγονται εισηγήσεις που θα εισάγουν διακρίσεις, όπως είχε παρατηρηθεί στο παρελθόν για ομάδες αιτούντων με ειδικά χαρακτηριστικά (π.χ. θρησκεία, καταγωγή κλπ).

Επί του άρ. 10: Διαδικασία επί αιτήσεων διαπίστωσης ιθαγένειας – Τροποποίηση άρ. 26 ΚΕΙ

Με το άρθρο 10 του νομοσχεδίου αντικαθίσταται ολόκληρο το άρθρο 26 του ΚΕΙ. Βούληση του νομοθέτη, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση επί της ρυθμίσεως, αποτελεί η απλούστευση και επιτάχυνση της διαδικασίας καθορισμού ιθαγένειας². Με την προτεινόμενη αναδιατύπωση, ωστόσο, περιορίζεται δραστικά το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας αυτής, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται τέτοιος περιορισμός στο διακηρυγτούμενο σκοπό του νομοσχεδίου και με πιθανή την πρόκληση διοικητικών δυσλειτουργιών και σύγχυσης αρμοδιοτήτων. Ειδικότερα:

Το ισχύον άρθρο 26 ΚΕΙ καταλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις διαπίστωσης ιθαγένειας ανεξαρτήτως της εφαρμοστέας ουσιαστικής διάταξης³. Αντίθετα, το προτεινόμενο νέο άρθρο 26 αναφέρεται περιοριστικά και αποκλειστικά σε συγκεκριμένους τρόπους κτήσης, απαριθμούμενους στην παρ.1:

«κάθε πρόσωπο που ανήκει στις ακόλουθες περιπτώσεις: α' Είναι τέκνο που έχει γεννηθεί εντός γάμου από γονείς που δεν ήταν Έλληνες κατά το χρόνο που γεννήθηκε αλλά η ελληνική τους ιθαγένεια αποκτήθηκε από γεννήσεως μετά τη γέννησή του, β' Είναι τέκνο που έχει γεννηθεί εντός υποστατού, κατά το ελληνικό δίκαιο, γάμου Έλληνα πατέρα με αλλοδαπή μητέρα πριν τις 18.7.1982, και γ' Είναι τέκνο που έχει γεννηθεί εντός ανυπόστατου, κατά το ελληνικό δίκαιο, γάμου Ελληνίδας μητέρας με αλλοδαπό πατέρα πριν τις 8.5.1984».

Όλες οι άλλες περιπτώσεις κτήσης, οι διεπόμενες από τα άρθρα 1-4 του ΚΕΙ αλλά μη συμπεριλαμβανόμενες στη νέα περιοριστική διατύπωση (όπως λ.χ. η κτήση ιθαγένειας από απώτερο πρόγονο, από αναγνώριση ή από υιοθεσία) -παρά το γεγονός,

² «Απλουστεύεται η διαδικασία που ακολουθείται για την υποβολή αιτήσεων διαπίστωσης της ελληνικής ιθαγένειας των προσώπων που κατάγονται από Έλληνα πολίτη. Στόχος είναι [...] να επιταχυνθεί η συνολική διαδικασία εξέτασης».

³ «Όποιος επιθυμεί τη διαπίστωση (καθορισμό) της Ελληνικής Ιθαγένειας αυτού του ιδίου, ή προσώπου που απεβίωσε για τον καθορισμό της Ιθαγένειας του οποίου ο αιτών [...] έχει έννομο συμφέρον, υποβάλλει σχετική αίτηση».

ότι αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των πραγματικών περιπτώσεων καθορισμού (όπως ευχερώς μπορεί να συναχθεί από τα τηρούμενα στατιστικά στοιχεία)- περιέρχονται εκ νέου σε διαδικαστικό κενό και, μάλιστα, ακόμη δυσμενέστερο από εκείνο προ της ισχύος του ν. 4604/2019, αφού με τη ο προϊσχύουσα ρύθμιση οριζόταν, τουλάχιστον, αρμόδιο όργανο, με απόφαση του οποίου «*διαπιστώνεται η κτήση ή μη της Ελληνικής ιθαγένειας προσώπων που ζητούν να καθορισθεί η ιθαγένειά τους*», ενώ στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου δεν περιλαμβάνεται τέτοιος ορισμός⁴.

Συμπερασματικά, η Αρχή εκτιμά ότι η προτεινόμενη αντικατάσταση του άρθρου 26 του ΚΕΙ ενδέχεται να δημιουργήσει διοικητικές δυσλειτουργίες και σύγχυση αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα να προκληθούν καθυστερήσεις πολύ μεγαλύτερες εκείνων των οποίων επιχειρείται η αντιμετώπιση.

Επί του άρ. 11: Αμφισβήτηση ιθαγένειας - Τροποποίηση άρ. 26^Α ΚΕΙ

Από την επιλεγείσα διατύπωση του άρ. 11 του σχεδίου νόμου⁵, με το οποίο προτείνεται η τροποποίηση του άρ. 26^Α ΚΕΙ, δεν διαφαίνεται να καταλείπεται επανεξέτασης περιπτώσεων, στις οποίες η μη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων οφείλεται σε λάθη της ελληνικής ή αλλοδαπής διοικήσεως, καθώς και όταν η απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας έχει τελεστεί σε χρονικό βάθος δεκαετιών, με σχεδόν βέβαιο ενδεχόμενο να έχουν δημιουργηθεί ισχυροί βιοτικοί δεσμοί με την Ελλάδα. Αποδέκτης τέτοιων ζητημάτων γίνεται συχνά η Αρχή, ιδιαίτερα από πρόσωπα που προέρχονται από δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης αλλά και άλλα πρόσωπα, που για λόγους, συνήθως, κοινωνικής επιείκειας είχαν λάβει την ελληνική ιθαγένεια από τις αρμόδιες αρχές. Τα πρόσωπα αυτά καθίστανται, συνήθως, ανιθαγενή μετά την αφαίρεση της ελληνικής ιθαγένειας, δημιουργώντας πολλαπλά προβλήματα στα ίδια αλλά και στην ελληνική διοίκηση, που συχνά αδυνατεί να τα διευθετήσει. Εκτιμάται, επίσης, ότι ο βαθμός ανελαστικότητας που εισάγει η προτεινόμενη ρύθμιση θα προκαλέσει επιβάρυνση της δικαιοσύνης με αιτήσεις ακυρώσεως. Σημειώνεται, ότι η σχετική πάγια νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας, καθώς και οι γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου Ιθαγένειας προστατεύουν όποιον/α επί σειρά ετών κατέχει καλόπιστα την ελληνική ιθαγένεια. Μάλιστα, με τις υπ' αρ. 501/1945 και 1208/1948 αποφάσεις του ΣτΕ, οι οποίες έκτοτε παγίως ακολουθούνται τόσο από το δικαστήριο όσο και από το Συμβούλιο Ιθαγένειας, δεν αμφισβητείται η ελληνική ιθαγένεια προσώπου που «*καλή τη πίστη*» τακτοποιήθηκε δημοτολογικά από μακρόν ως Έλληνας πολίτης. Κατ' αυτόν τον τρόπο έχουν παγίως εμπεδωθεί τόσο στη Δικαιοσύνη όσο και στη Διοίκηση οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου -όπως η χρηστή διοίκηση και η προστατευόμενη εμπιστοσύνη του διοικούμενου- και έχουν τεθεί σαφή χρονικά και ουσιαστικά όρια στη δυνατότητα ανάκλησης ευμενών διοικητικών πράξεων, όταν ο διοικούμενος δεν φέρει υπαιτιότητα για την εκ των υστέρων διαπιστούμενη παρανομία.

Επιπλέον, ενώ είναι θετική η πρόβλεψη για παραπομπή των ζητημάτων διαπίστωσης ανιθαγένειας στο Συμβούλιο Ιθαγένειας, εκτιμάται, ότι δεν εισάγει λειτουργική ρύθμιση όσο εξακολουθεί να παραμένει απροσδιόριστη για την ελληνική διοίκηση η διαδικασία χορήγησης καθεστώτος ανιθαγενούς, πολλώ μάλλον καθώς

⁴ Τα προβλήματα της διαδικασίας καθορισμού ιθαγένειας υπό το προϊσχύον δίκαιο είχε επισημάνει ο Συνήγορος του Πολίτη ήδη από την Ετήσια Έκθεση 2007: «*η διαδικασία προβλέπεται μεν, δεν περιγράφεται όμως στην κείμενη νομοθεσία ... δίνεται έτσι η δυνατότητα να γίνεται αυθαίρετη επιλογή μεταξύ αυστηρότερων ή πιο ελαστικών πρακτικών ... στις περισσότερες περιπτώσεις καταλήγει να αποτρέπει την απόδοση της ιθαγένειας*».

⁵ «*δεν εγείρεται θέμα αμφισβήτησης, όταν υφίσταται λόγος ανάκλησης απόφασης κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας λόγω μη συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων για την έκδοσή της*»

παραμένει ανεπικύρωτη από την Ελλάδα η «Συνθήκη του ΟΗΕ για τη Μείωση της Ανιθαγένειας» του 1961.

Περαιτέρω, μετά την κατάργηση του άρθρου 46 του νόμου 4604/2019 (με το άρθρο 40 παρ. 1 του νόμου 4674/2020), δεν υφίσταται ούτε η ειδικότερη διαδικασία που αντιμετώπιζε το χρονίζον πρόβλημα του καθορισμού ιθαγένειας των ανιθαγενών Ρομά με μακρά ιστορική παρουσία στην Ελλάδα, για το οποίο ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ήδη από το 2009 δημοσιεύσει Ειδική Έκθεση⁶. Κατά την αιτιολογική έκθεση του νόμου 4674/2020, η δυνατότητα αυτή καταργήθηκε λόγω της αοριστίας της⁷. Εν τούτοις, η διαπίστωση αοριστίας στα κριτήρια υπαγωγής στην ειδική διαδικασία οδήγησε το νομοθέτη όχι στον εμπλουτισμό της διαδικασίας αυτής με συγκεκριμένα κριτήρια ή περαιτέρω ελέγχους προς αποφυγή καταχρήσεων αλλά στην ολοσχερή κατάργησή της, οι δε ενδιαφερόμενοι Ρομά παραπέμφθηκαν στην ισχύουσα γενική διαδικασία για «τους αποδεδειγμένα ανιθαγενείς», ενώ εκείνοι αδυνατούν να πραγματοποιήσουν ακριβώς αυτό: την απόδειξη ανιθαγένειας. Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά πως θα ήταν χρήσιμο να θεσπισθεί εκ νέου ειδική σχετική διαδικασία.

Κεφάλαιο ΣΤ: Ρυθμίσεις για την Αναπτυξιακή Προοπτική και την εύρυθμη λειτουργία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης

Επί του άρ. 34: Υπηρεσίες Δόμησης (ΥΔΟΜ)

Με τα άρθρα 4 και 5 του ν. 4674/2020 (Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική ΟΤΑ κλπ), έληξε η διοικητική υποστήριξη των δήμων που στερούνται υπηρεσιών δόμησης από τους όμορους μητροπολιτικούς δήμους. Σημειώνεται, ότι η ως άνω δυνατότητα παρασχέθηκε με το άρθρο 95 του ν. 3852/2010 («Καλλικράτης») και με διαδοχικές παρατάσεις υφίστατο μέχρι 30/6/2020.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με πολλαπλές παρεμβάσεις του ήδη από το 2015 είχε επισημάνει τις καθυστερήσεις διεκπεραίωσης πολεοδομικών υποθέσεων λόγω ανεπιτυχούς εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου, ελλιπούς στελέχωσης και σοβαρών οργανωτικών δυσλειτουργιών των πολεοδομικών υπηρεσιών. Παράλληλα, επεσήμανε ότι το μοντέλο της διοικητικής υποστήριξης των υποστελεχωμένων Υπηρεσιών Δόμησης (ΥΔΟΜ) των Δήμων, δεν λειτούργησε αποτελεσματικά λόγω της οριακής στελέχωσης των μητροπολιτικών δήμων που κλήθηκαν να τις υποστηρίξουν. Αυτό αποτελεί διαχρονική διαπίστωση της Αρχής, διατυπωθείσα σε σειρά εγγράφων της προς τους αρμόδιους Υπουργούς, καθώς και με τις επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του νομοσχεδίου «Έλεγχος και Προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος» (πλέον, ν. 4495/2017) από την έναρξη ισχύος του «Καλλικράτη» μέχρι και σήμερα⁸. Με το παρόν σχέδιο νόμου, επιδιώκεται η επίλυση του ζητήματος της στελέχωσης των ΥΔΟΜ με την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων, ώστε να καταστεί εφικτή η στελέχωσή τους με την πρόσληψη προσωπικού συγκεκριμένων ειδικοτήτων.

⁶ <https://www.synigoros.gr/resources/docs/158723.pdf>

⁷ «Δεν προσδιορίζονται στις διατάξεις αυτές τα στοιχεία, με βάση τα οποία δύναται να αποδειχθούν αδιαμφισβήτητα η ανιθαγένεια του Ρομά και η μακρόχρονη παρουσία του στην ελληνική επικράτεια», ενώ για «τους αποδεδειγμένα ανιθαγενείς Ρομά υφίστανται διατάξεις [...] με βάση τις οποίες αποκτά την ελληνική ιθαγένεια όποιος γεννιέται σε ελληνικό έδαφος και δεν αποκτά από τη γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια».

⁸ <https://www.synigoros.gr/resources/20171222-eggrafo-stp-pros-ypourgous.pdf>

(Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για το Δομημένο Περιβάλλον)

<https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.509975> (Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης)

Ωστόσο, από τα δεδομένα στη διάθεση της Αρχής συνάγεται, ότι μεγάλος αριθμός δήμων δε θα μπορέσει, με το υφιστάμενο προσωπικό, να στελεχώσει άμεσα τις ΥΔΟΜ, προκειμένου να καταστεί εφικτή η λειτουργία τους σε επίπεδο τμήματος. Κατά συνέπεια, θα απαιτηθούν είτε νέες προσλήψεις, είτε μετακινήσεις, γεγονός που θα επιφέρει περαιτέρω καθυστερήσεις στη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Όπου δεν επιτυγχάνεται η ως άνω ελάχιστη στελέχωση, με βάση τα προβλεπόμενα στη προτεινόμενη ρύθμιση του σχεδίου νόμου, με ευθύνη του οικείου δημάρχου οι αρμοδιότητες της ΥΔΟΜ ασκούνται κατά το άρθρο 99 του ν. 3852/2010 (συμβάσεις διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας). Σύμφωνα με τα δεδομένα στη διάθεση της Αρχής (όλως ενδεικτικά, σχετική είναι η αλληλογραφία της Αρχής με το Δήμο Αθηναίων και το Δήμο Αγίας Παρασκευής), η πλειονότητα των δήμων, οριακά στελεχωμένοι, δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στην παροχή διοικητικής υποστήριξης των όμορων δήμων. Ως εκ τούτου, η Αρχή εκφράζει τις επιφυλάξεις της ως προς την λειτουργικότητα της προτεινόμενης ρύθμισης.

Σχετικά με την προσμέτρηση του πάσης φύσεως απασχολούμενου προσωπικού της ΕΕΤΑΑ και των Αναπτυξιακών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην στελέχωση των ΥΔΟΜ, επισημαίνεται ότι οι ως άνω οργανισμοί (με εξαίρεση την ΕΕΤΑΑ) συστάθηκαν πρόσφατα με το άρθρο 2 του ν. 4674/2020, με αποτέλεσμα να απαιτείται χρόνος για τη δική τους επαρκή στελέχωση.

Τέλος, επισημαίνεται ότι ο Συνήγορος του Πολίτη στο ως άνω έγγραφο του αναφορικά με το ν. 4495/2017 («Έλεγχος και Προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος»), είχε επισημάνει σχετικά με την ίδρυση νέων υπηρεσιών ελέγχου δόμησης ότι: στη νέα δομή του Παρατηρητηρίου Δομημένου Περιβάλλοντος (Διεύθυνση Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος και Εφαρμογής Σχεδιασμού) και στα Περιφερειακά Παρατηρητήρια (Περιφερειακές Διευθύνσεις Ελέγχου Δόμησης) που θα υπάγονται στην κάθε Περιφέρεια και των Τοπικών Παρατηρητηρίων (Τμήματα Ελέγχου Δόμησης), εκχωρείται η αρμοδιότητα του ελέγχου και της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος. Επίσης, επισήμανε μεταξύ άλλων ότι: *«τίθεται εν αμφιβόλω η δυνατότητα επαρκούς στελέχωσης και υλικοτεχνικής υποδομής της νέας δομής, σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες αντίστοιχες αδυναμίες των πολεοδομικών υπηρεσιών. Παράλληλα, παρατηρούμε ότι παραμένει η αρμοδιότητα των ΥΔΟΜ για την έκδοση των οικοδομικών αδειών, αλλά και τον έλεγχο των αυθαιρέτων κατασκευών, σύμφωνα με τον Καλλικράτη, οι οποίες όπως προαναφέρθηκε αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα στη διεκπεραίωση των αρμοδιοτήτων τους, λόγω ελλιπούς στελέχωσης και οργανωτικών δυσλειτουργιών τους. Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται αφενός ότι με την προαναφερόμενη αρμοδιότητα των πολεοδομικών υπηρεσιών μπορούν να δημιουργηθούν ζητήματα επικάλυψης και σύγχυσης αρμοδιοτήτων, αφετέρου ότι θα διαιωνίζεται το πρόβλημα της υποστελέχωσης των υπηρεσιών ελέγχου του δομημένου περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια, κρίνουμε ότι είναι αλυσιτελής ότι η σύσταση της νέας δομής, χωρίς να έχουν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά τα προαναφερόμενα προβλήματα».*

Συνοψίζοντας, διαπιστώνεται ότι οι προαναφερόμενες δομές των Παρατηρητηρίων εξακολουθούν να υφίστανται χωρίς να έχουν, μέχρι σήμερα, στελεχωθεί. Ταυτόχρονα, οι ΥΔΟΜ εξακολουθούν να ασκούν τις αρμοδιότητες που είχαν μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4495/2017 (ΥΠΕΝ Εγκύκλιος 1 16/11/2017). Κατά συνέπεια, προκειμένου να μη δημιουργείται σύγχυση σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων των ως άνω υπηρεσιών, άποψη της Αρχής είναι ότι επιβάλλεται η λήψη οριστικών αποφάσεων και η συνεννόηση μεταξύ των συναρμόδιων Υπουργείων αναφορικά με τις αρμοδιότητες και τη στελέχωσή τους.

Επί του άρ. 35: Ρυθμίσεις για τη μείωση μισθωμάτων ακινήτων σε κοινόχρηστους χώρους

Όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική έκθεση σχεδίου νόμου, «με τις προτεινόμενες διατάξεις προβλέπεται, ότι οι διατάξεις των παρ.1 και 5 του άρθρου δεύτερου της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου [...] ως προς τη μείωση μισθωμάτων, εφαρμόζονται για λόγους ισονομίας και στις μισθώσεις κυλικίων ή αναψυκτηρίων και λοιπών επιχειρήσεων που λειτουργούν εντός κοινόχρηστων χώρων [...]».

Η προτεινόμενη διάταξη πράγματι διασφαλίζει την ίση μεταχείριση των πληττόμενων επιχειρήσεων. Παράλληλα, αντιμετωπίζει τους Ο.Τ.Α. με ομοιόμορφο τρόπο με τους ιδιώτες εκμισθωτές, οι οποίοι χρειάστηκε πρώτοι να υποστούν μείωση του εισοδήματός τους αντίστοιχη με αυτή του μισθώματος.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω επεξεργασίας του σχεδίου νόμου στην εθνική αντιπροσωπεία, θα πρέπει να διευκρινιστεί αν οι συγκεκριμένες προτεινόμενες διατάξεις θα ανατρέχουν στον χρόνο έναρξης της εφαρμογής των διατάξεων των παρ. 1 και 5 του άρθρου δεύτερου της από 20.03.2020 Π.Ν.Π. βάσει των οποίων το μέτρο της υποχρεωτικής απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής του 40% του μισθώματος ξεκίνησε να ισχύει από τον Μάρτιο του 2020 και παρατάθηκε αρχικά έως τον Ιούνιο 2020 (άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 4690/2020) και μετά έως τον Σεπτέμβριο 2020 (άρθρο 3 παρ. 1 Ν.4722/2020).

Όπως φαίνεται από τις παραγράφους του άρθρου δεύτερου στις οποίες γίνεται παραπομπή, σκοπός είναι η αναδρομική εφαρμογή της διάταξης. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη και για την επιστροφή του 40% των μισθωμάτων που έχουν ήδη καταβληθεί.

Επίσης, για λόγους ισονομίας, στις μισθώσεις των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 35 του σχεδίου νόμου, θα πρέπει να έχουν εφαρμογή και οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου δεύτερου της από 20.03.2020 Π.Ν.Π., σχετικά με την προαιρετική απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής μέρους του συνολικού μισθώματος, όχι μικρότερου του 30%, κατόπιν συμφωνίας μεταξύ μισθωτή και εκμισθωτή, οι οποίες θα ισχύσουν μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2020.

Ευχαριστώντας για την προσοχή σας, οι συνεργάτες μου και εγώ παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε τυχόν αναγκαία διευκρίνιση και συνδρομή.

Με εκτίμηση,

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη